

ЗАКОН ЗА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ

Со донесувањето на Законот за бесплатна правна помош (“Службен весник на Република Македонија“ бр.161/09) за прв пат во Република Македонија се воспостави правото на бесплатна правна помош со цел обезбедување на еднаков пристап на граѓаните и другите лица до институциите на системот, запознавање, остварување и овозможување на ефективна правна помош, што е во согласност со уставното начело на еднаков пристап на правдата .

Законот за бесплатна правна помош е донесен во декември 2009 година, а отпочна да се применува на 7 јули 2010 година.

1.Корисници на правото на бесплатна правна помош

Правото на бесплатна правна помош согласно законот може да го остварат државјаните на Република Македонија со постојано живеалиште во Република Македонија кои се:

- Корисници на социјална помош,
- Корисници на правото на инвалидски додаток, кои не остваруваат други приходи по основ на заработувачка или приходи од недвижности,
- Корисници на најниска пензија кои живеат во семејна заедница со две или повеќе лица издржувани од него и
- Семејства или самохран родител со едно или повеќе малолетни деца кои остваруваат право на детски додаток.

Покрај нив, право на бесплатна правна помош имаат и:

- Лице на кое му е признаено правото на азил, внатрешно раселено лице, како и раселено или прогонето лице кое на територијата на Република Македонија има престојувалиште,
- Странски државјанин, кој во согласност со меѓународните договори, без оглед дали на територијата на Република Македонија има престојувалиште или живеалиште, остварува негово право за кое е надлежен државен орган на Република Македонија,
- Лице без државјанство, кое законски престојува во Република Македонија и
- Државјанин на земја членка на Европската унија под услови и на начин утврден со овој закон.

2. Видови правна помош

Бесплатната правна помош се остварува како:

- претходна правна помош која опфаќа иницијален правен совет за право на користење; општа правна информација; и правна помош во комплетирање на барањето, и
- правна помош пред надлежен орган која опфаќа застапување и составување на писмена во судски и управни постапки.

3. Даватели на бесплатан правна помош

Бесплатната правна помош согласно овој закон се реализира од страна на Министерството за правда, адвокати и од овластени здруженија на граѓани .

- Претходната правна помош ја даваат 34-те подрачни одделенија на Министерството за правда и здруженијата кои ќе добијат овластување за давање на претходна правна помош.
- Правната помош во управните и судските постапки ја даваат овластените адвокати.

4. Надлежен орган до кој се поднесува барањето

Барањето за бесплатна правна помош се поднесува лично или преку пошта во 34 -те подрачни одделенија на министерството на чие подрачје подносителот има живеалиште на пропишан образец кон кој се приложува и изјава за материјално-социјалната положба на подносителот на барањето и членовите на семејството со кои живее во заедничко домаќинство, како и согласност за увид во сите податоци за нивната имотна состојба.

Подрачното одделение на министерството по приемот на барањето, согласно податоците наведени во барањето, го комплетираат барањето со потребните документи за имотна состојба прибавени од Агенцијата за катастар на недвижности, Управа за јавни приходи, Центар за социјални работи, Фонд за пензиско и инвалидско осигурување и други органи, и истото се доставува до министерството, на натамошно одлучување.

По поднесеното барање Министерот за правда одлучува со решение со кое барањето ќе се одобри или ќе се одбие.

Против решението со кое барањето се одбива, подносителот има право да поведе управен спор.

Со отпочнување на примена на законот во чии рамките на Министерството за правда формирано е Одделение за бесплатна правна помош во чија надлежност е да:

- одлучува по поднесените барањата за бесплатна правна помош,
- води регистар на адвокати за правна помош,
- води регистар за овластени здруженија за давање на претходна правна помош,

- одлучува за исплата на надоместок на адвокатите и здруженијата за дадена правна помош,
- врши надзор над работата на адвокатите и овластените здруженија на граѓани,
- врши надзор над спроведување на законот, и
- организира денови на бесплатен правен совет

5.Статистички податоци

1.Поднесени барања за бесплатна правна помош

Од отпочнувањето со примена на законот од 07.07.2010 година до 15.12.2011 година до Министерството за правда преку подрачните одделенија поднесени се вкупно 227 барања за бесплатна правна помош.

2.Донесени решенија

Од вкупниот број на поднесените барања , донесени се решенија за 205 барања, а останатите се во постапка на одлучување.

3.Регистри

Во регистарот на здруженија за давање на претходна правна помош запишани се 4 здруженија.

Во регистарот на адвокати за давање на правна помош запишани се 212 адвокати.